

La bomba del manifest Koiné un any després

written by Joan-Pere Le Bihan | 4 d'abril de 2017

Avui fa un any es presentava de manera solemne, al Paranimf de la Universitat de Barcelona [el Manifest Koiné](#). Aquest manifest, que és alhora la conclusió d'un estudi i un crit d'alerta, va ser signat per un nombre molt important d'estudiosos, lingüistes, sociolingüistes, universitaris, Premis d'Honor de les Lletres Catalanes. Tanmateix, va provocar la publicació de més de 700 articles de premsa, alguns a favor, uns altres en contra.

Va ser curiós de notar, en particular entre les persones crítiques amb el Manifest, que l'intentaven rebatre no pas sobre allò que diu, sinó sobre coses que no diu o sobre l'oportunitat política de publicar-lo en ple procés.

Quina era la situació? No citarem noms, però uns quants responsables polítics de partits independentistes anaven repetint que **«evidentment el castellà seria oficial a la república catalana»** i, de fet, donaven per bo el sistema jurídic-lingüístic muntat a partir de la constitució espanyola de 1978. S'ha pogut comprovar que aquest sistema no ha aturat la davallada de l'ús de la llengua pròpia del país.

Aquest anunci pot tenir dues lectures:

- Una lectura electoralista: es diu això per guanyar els vots de la població castellanoparlant (els diem que res no canviarà i no s'espantaran) . No cal dir que aquesta aproximació referma el caràcter subsidiari o secundari del paper de la llengua i en conseqüència accelera el procés de substitució.
- Una infravaloració dels no-catalanoparlants: De manera implícita, se'ls considera hostils a la llengua o

incapaços d'aprendre-la. Valoració errònia, recordem com van ser les famílies castellanoparlants de Santa Coloma de Gramenet les que varen facilitar la sistematització de l'escola en català en el marc de l'Estatut. Moltíssims no-catalanoparlants es queixen encara avui que no se'ls ajuda prou a aprendre l'idioma ja que molta gent es passa al castellà amb una persona és estrangera o de fora de Catalunya. Personalment recordo com, de manera repetida, el personal del Departament d'Ensenyament, després d'un inici de conversa en català, es passava al castellà quan jo mostrava el meu DNI, aleshores francès, sense saber si jo coneixia aquesta llengua!

Després de l'allau de crítiques i gairebé d'insults (però també de felicitacions), hem tingut l'alegria de comprovar que els més assenyats dels polítics que evocàvem no han tornat a fer les declaracions demagògiques que feien abans de la publicació del manifest. La solidesa de l'argumentari científic, el renom dels gairebé 300 primers signants havien obligat els opositors a fer servir arguments fora de lloc i aliens a l'anàlisi científica indigna de responsables polítics de primer nivell. Una primera victòria. Ens felicitem que hagin comprès que afeblint el pal de paller de la país que és la llengua, al cap d'avall no faciliten la independència.

Hem d'anar però més lluny...

És important que el conjunt de la població, catalana o no, sovint condicionada per canals de TV exteriors al país, estigui al corrent de l'evolució dels fets. Algun diputat del Parlament va tenir la gosadia de titllar al Manifest de "racista" simplement pel fet de recordar uns fets assumits pel president del govern espanyol de 1983 Calvo Sotelo quan deia: **«Hay que fomentar la emigración de gentes de habla castellana a Cataluña y Valencia para así asegurar el mantenimiento del sentimiento español que comporta».**

El Manifest, en realitat, és profundament antiracista: considera que tothom que viu a Catalunya, sigui quin sigui el seu origen, té dret (i en conseqüència ha de poder disposar realment dels mitjans) a apropiar-se la llengua i la cultura del territori, i doncs a integrar-se. El racisme consisteix al contrari a considerar la llengua com a patrimoni exclusiu dels catalans de soca i d'arrel, excloent-ne els vinguts de fora. Estem segurs que la gran majoria de les persones que han vingut de fora no volen col·laborar a la tasca que definia el Sr. Calvo Sotelo.

Evolució positiva doncs... no obstant, silenciosament el procés de substitució continua i el percentatge de parlants s'acosta perillosament al llindar del 30% considerat pels sociolingüistes com el començament de la desaparició.

Què necessitem?

- Uns responsables polítics que valorin la llengua com ho fan els de qualsevol país lliure.
- Uns parlants que, naturalment i habitual, s'adreixin als de fora en la llengua pròpia i superin la subordinació lingüística.
- Un sistema educatiu modernitzat que permeti d'arrelar no solament el coneixement mínim de la llengua sinó també el seu ús natural com a eina de comunicació i de pensament.
- Un sistema audiovisual (ràdio, TV, etc.) que ho acompanyi.